

දෙව්දම් ඇදුරු එඩ්මන්ඩ් පිරිස් රදගුරු හිමි

7

සිංහල භාෂාවට මුල් කාලයේ බෙහෙවින් ම බලපෑවේ පාලි, සංස්කෘත භාෂා බව උගතුන්ගේ පිළිගැනීම යි. බටහිර ජාතීන්ගේ පැමිණීමෙන් පසු ක්‍රිස්තියානි ආගම මෙරට පැතිර යෑම හේතුවෙන් හීබරු, ලතින්, ග්‍රීක ආදී භාෂාවල බලපෑම සහිත අලුත් වචන සිංහල භාෂාවට එක් විය. එමෙන් ම ක්‍රමයෙන් සිංහල ක්‍රිස්තියානි සාහිත්‍යයක් ද ගොඩ නැගිණි.

සිංහල භාෂාවෙන් ක්‍රිස්තු ධර්මයට අදාළ ලිපි ලේඛන මෙන් ම සිංහල සංස්කෘතිය සම්බන්ධ ලිපි ලේඛන ද සම්පාදනය කළ පූජකවරුන් අතර සුවිශේෂ ස්ථානයක් හිමි කර ගන්නා රදගුරු එඩ්මන්ඩ් පිරිස් හිමිපාණන් (1897-1989) පිළිබඳව මෙම පාඩම සකස් වී ඇත. සිංහල භාෂාව පමණක් නො ව වෙනත් භාෂා රාශියක් ද දැන සිටි එතුමා සිංහල භාෂා සාහිත්‍යයට කළ මෙහෙවර අපරිමේය වේ. සිංහල භාෂාව හා සාහිත්‍යය පෝෂණයට දායක වූ මෙබඳු වර්තන හඳුනා ගැනීම සහ එම වර්තවල ශ්‍රේෂ්ඨ ගුණාංග අපේ ජීවිතයට එක් කර ගැනීම යහපත් ය.

“රජගුරු එඩ්මන්ඩ් පීරිස් පියතුමා මහා පඬුවෙකි. පර්යේෂණයේ ශූරයෙකි. ලේඛකයෙකි. ගත්කරුවෙකි. නොයෙක් තරාතිරමේ මුල් තැන් ඉසුලූ පියතුමෙකි. රන් පදක්කම් ලාභියෙකි. කලා ශූරියෙකි. හෙළ සිරිතට අත හිත දුන් ශ්‍රේෂ්ඨයෙකි. ජාතික දේ අගේ කරමින් පුන්කලසට ගොක් සැරසිල්ලට දෙව් මැදුරෙන් සැලකිය යුතු අවස්ථාවල දී සුදුසු තැන් දුන් කලාකාමියෙකි. හෙළ බසට දිවිය දුන් තැනැත්තෙකි.”

පූජක ජීවිත - ගුරු මර්සලිනු ජයකොඩි පියතුමා

ගත සිත සනසන සීතල උදුවප් මහේ සාමයේ කුමරුන්ගේ උපත පිළිබඳ පණ්ඩුඩය රැගෙන මඳ නල දසක හමා යද්දී උදා වූ අසිරිමත් නත්තලෙහි ප්‍රීතියෙන් මුළු ලොව ම නැහැවී ගියේ ය. සාමය හා සතුව පිළිබඳ මිහිරි හැඟීම් සමඟ ලොව පුරා කිතුනු ජනතාව ජේසු බිලිඳාණන්ගේ උපත මහත් බැතිමයන් අනුස්මණය කළ 1897 වර්ෂයේ නත්තල් සමය යි, ඒ. එළඹී නත්තල වෙනුවෙන් නෑ හිතවතුන්ට තැගි බෝග පිරිනැමීම සතුව බෙදා හදා ගැනීමේ මගකි. හලාවත ප්‍රදේශයේ මවු පිය යුවලකට ද දෙවියන් වහන්සේගෙන් අපූරු නත්තල් ත්‍යාගයක් ලැබුණි. ඒ 1897 දෙසැම්බර් 27 දින ඔවුන්ට පුත් කුමරකු ලැබීම යි. මේ දරු උපත එම යුවලට, එම ගම් පියෙසට, මුළු සිරිලකට මතු නො ව මුළු ලොවට ම ලැබුණු මහඟු ත්‍යාගයක් වූවා සේ ය.

එම වාසනාවන්ත දෙමවුපියන් වූයේ මිහිඳු කුලසූරිය එච්. දියෝගෝ පීරිස් මහතා සහ මිහිඳු කුලසූරිය ඒ. ක්ලේරා මහත්මිය යි. උපන් කුමරුට එඩ්මන්ඩ් යයි නම් තබන ලදී. තම එක ම දරුවා අනාගතයේ දී මවු බිමේ නම රැන්දු කීර්තිමත් උගතෙක් වේ යයි එදා ඒ මවුපියන් සිහිනෙනුදු නො සිතන්නට ඇත.

පාසල් වියට පා තබන්නේ පෙර ම ළදරු එඩ්මන්ඩ් කුමරුන්ට මවු සෙනෙහස අහිමි වූයේ මවගේ හදිසි වියෝව හේතුවෙනි. මෙරට ඉංග්‍රීසි පාලන සමයේ උපන් එඩ්මන්ඩ් පීරිස් කුමරුන් ප්‍රාථමික අධ්‍යාපනය ලැබුවේ හලාවත සාන්ත මරියා ඉංග්‍රීසි පාසලෙනි. පාසල් වේලාවෙන් පසු එඩ්මන්ඩ් දවසේ වැඩි කාලයක් ගත කළේ ඔහුගේ සීයා සමඟ යි. එකල හලාවත පිස්කල් නිලධාරියකු ලෙස සේවය කළ අලෙන්සු පීරිස් ඔහුගේ සීයා විය. ඔහු සිංහල, දෙමළ, ඉංගිරිසි භාෂාවන් ලිවීමට හා කියවීමට සමත් උගතකු වීම එඩ්මන්ඩ් පීරිස් කුමරුගේ පෙර වාසනාවක් විය. සීයාගෙන් එම භාෂා උගත් ඔහු එම භාෂාවලින් ලියැවුණු පොත පත කියවීමට ඇල්මක් දැක්වී ය. අනාගතයේ දී මහ පඬුරුවනක් වීමේ මූලික අධිකාලම එසේ සකස් විය.

ප්‍රාථමික අධ්‍යාපනය අවසන් කළ කුඩා එඩ්මන්ඩ් පීරිස් කොළඹ සාන්ත ජෝසප් විද්‍යාලයට ඇතුළත්ව එහි දීප්තිමත් ශිෂ්‍යයකු වශයෙන් උසස් ලෙස සමත්කම් දක්වමින් ද්විතීයික අධ්‍යාපනය නිම කළේ ය. 1921 වර්ෂයේ දී පෙර-පූජක පුහුණුව ලැබීම සඳහා බොරැල්ලේ පිහිටි සාන්ත බර්නාඩ් දෙවි සත් සලට ඇතුළු විය. ගම් ප්‍රධානීන් වූ එතුමාගේ පවුලේ ඥාතීන් හා ගමේ දේවස්ථානය අතර පැවති සමීප සම්බන්ධතාවෙහි ප්‍රතිඵලයක් ලෙස එතුමාට මතු පූජකවරයකු වීමේ අවස්ථාව නිර්මාණය වී තිබුණි. 1924 දී දෙවි සත් හලේ අධ්‍යාපනය නිමා කොට එහි දී ම අතිඋත්තම අන්තෝනි කුරේ කොළඹ අගරදගුරුතුමාගෙන් නිර්මල මරිය නිකායේ පියතුමකු ලෙස පූජාත්වරය ලැබ එඩ්මන්ඩ් පීරිස් පියනම වශයෙන් ප්‍රකට විය.

එතැන් පටන් උන් වහන්සේ පූජකවරයකු වශයෙන් තම දහම් සේවාව ආරම්භ කළහ. කොළඹ, හංවැල්ල, මොරටුව, කළුතර, මග්ගොන ආදී ප්‍රදේශයන්හි දේවස්ථානවල කිතුනු බැතිමතුන්ගේ සියලු ආගමික අවශ්‍යතා ඉටු කරමින් සේවාවෙහි නිරත වෙමින් ජනාදරයට පාත්‍ර වූහ. එතුමාගේ සහජ හැකියා හා කුසලතා හඳුනා ගත් කතෝලික සභාව විසින් 1926 දී එතුමා සාන්ත බර්නාඩ් පූජක දෙවි සත් හලේ කටිකාවාර්යවරයකු වශයෙන් පත් කරන ලදී. අනතුරුව සාන්ත ඇලෝසියස් ජෝජ්ජ් පූජක දෙවි සත් හලේ අධ්‍යක්ෂ ධුරයට ද පත් කරන ලදී. 1933 දී වැඩි දුර අධ්‍යාපනය සඳහා එංගලන්තයේ ලන්ඩන් විශ්වවිද්‍යාලයට ඇතුළත් වීමේ භාග්‍යය එතුමාට උදා විය.

1936 දී ලන්ඩන් විශ්වවිද්‍යාලයෙන් ශාස්ත්‍ර විශාරද උපාධිය ලබා පෙරළා දිවයිනට සපැමිණි එතුමා සාන්ත ඇලෝසියස් දෙවි සත් හලේ අධ්‍යක්ෂ ධුරයේ කටයුතු කරන අතර ම සාන්ත ජෝසප් විද්‍යාලයේ ගුරුවරයකු වශයෙන් ද සේවය කළේ ය. 1936 දී කොළඹ රදගුරු පදවියෙන් වෙන් කොට වයඹ පළාත සඳහා හලාවත රදගුරු පදවියක් නම් කරන ලද අතර එහි රදගුරුතුමන් ලෙස පත් කරන ලද ගරු ඇලෝසියස් පියතුමා තනතුර භාර ගැනීමට ප්‍රථම ස්වර්ගස්ථ වූ නිසා එම තනතුර සඳහා නම් කරන ලද්දේ එඩ්මන්ඩ් පීරිස් (නි.ම.නි) පියතුමා ය. එම පත්වීමෙහි විශේෂත්වය වන්නේ හලාවත උපන් එතුමා හලාවත මිසමේ ප්‍රථම කිතුනු පූජකතුමා වීමත් හලාවත පදවියේ ප්‍රථම රදගුරුතුමා වීමත් මුළු ශ්‍රී ලංකාවේ ප්‍රථම සිංහල රදගුරුතුමා වීමත් ය. 1940 අප්‍රේල් මස 25 වන දින උන් වහන්සේ හලාවත ආසන දෙවි මැදුරේ දී හලාවත අභිනව රදගුරුතුමා ලෙස අභිෂේක ලැබූහ. එතැන් සිට 1972 දෙසැම්බර් 27 දින දක්වා එම පදවියෙහි සේවය කොට හැත්තෑපස්වන වියේ දී විශ්‍රාම ලැබූහ.

අතිගරු එඩ්මන්ඩ් පිරිස් පියතුමාගේ ජීවන චරිතයෙහි දක්නට ලැබෙන සුවිශේෂ ලක්ෂණ රාශියකි. බාල වියෙහි සිට ම පොත පතට ඇලුම් කළ එතුමා ඉගෙනීමෙහි ශූරයෙක් විය; විසිහතර පැයේ ම කාලසටහනකට අනුව වැඩ කළේ ය; ආගමික මෙහෙවරට මුල් තැන් දුන් අතර විවේකයක් ඇති හැම විට ම හිරු දෙසට හැරෙන සූර්යකාන්ත මලක් මෙන් පොත පතට ම නැඹුරු විය. එහි ප්‍රතිඵලය වූයේ උන් වහන්සේ සිංහල, පාලි, සංස්කෘත, දෙමළ ආදී පෙරදිග භාෂාවන් හා ඉංගිරිසි, ග්‍රීක, ලතින්, ප්‍රංසු, පූර්තුගීසි, ජර්මන්, ඕලන්ද ආදී අපරදිග භාෂාවන්හි හසල දැනුමැති ප්‍රාඥයකු වීම යි. එම භාෂා ඥානය එතුමාගේ ලේඛන කාර්යයේ දී මෙන් ම පර්යේෂණ කාර්යයන්හි දී ද එතුමාට මහත් රුකුලක් වන්නට ඇත. සිංහල, දෙමළ, ඉංගිරිසි භාෂා සාහිත්‍යයන්හි හා ඉතිහාසය, පුරාවිද්‍යාව, තර්ක ශාස්ත්‍රය, සංගීතය ආදී විෂය ක්ෂේත්‍ර ගණනාවක පැතිරී ගිය එතුමාගේ දැනුමෙහි නිම්වළලු පුළුල් වීමට ද විවිධ භාෂා හා සංස්කෘති පිළිබඳ දැනුම හේතු වී ඇත.

ලන්ඩන් විශ්වවිද්‍යාලයේ ඉගෙනුම ලැබූ අවධියේ බ්‍රිතාන්‍ය කෞතුකාගාරයෙහි තිබූ ශ්‍රී ලංකාවේ පූර්තුගීසි ලන්දේසි යුගවලට අයත් දුර්ලභ කෘති හැදෑරීමට අවස්ථාව ලබා ගත් එතුමා ශ්‍රී ලංකාවේ ඉතිහාසයත් සංස්කෘතියත් ඉස්මතු කරමින් එරට පළ වූ සඟරාවලට ලිපි සපයමින් දෙස් විදෙස් උගතුන්ගේ අවධානය ඒ කෙරෙහි යොමු කිරීමට උත්සාහ ගත්තේ ය. බ්‍රිතාන්‍ය කෞතුකාගාරයේ තිබී එතෙක් කිසිවෙකුගේ අවධානයට ලක් නො වූ මහනුවර යුගයට අයත් මග සලකුණ නම් අප්‍රකට කාව්‍ය ග්‍රන්ථයක අත් පිටපතක් ලැබී එය සංස්කරණය කොට ඉදිරිපත් කිරීමෙන් විද්වතුන්ගේ මහත් පැසසුමට ලක් විය. කිතු දහම, සාහිත්‍ය ඉතිහාසය මුල් කර ගෙන එතුමා විසින් රචිත ග්‍රන්ථ රාශියකි. සිංහල ක්‍රිස්තියානි සාහිත්‍ය වංශය, සිරිලක මරිය බැතිය, මහනුවර ගිවිසුම, ලංකා ඉතිහාසයේ මූලික ග්‍රන්ථ, පෘතුගීසි සමය හා ඕලන්ද සමය ඉන් ග්‍රන්ථ කිහිපයකි. එතුමාගෙන් සිංහල භාෂා සාහිත්‍යයට සිදු වූ විශිෂ්ට සේවයට උපහාරයක් ලෙස කැලණිය විශ්වවිද්‍යාලය 1979 වර්ෂයේ දී එතුමාට “සාහිත්‍ය වක්‍රවර්ති” සම්මාන උපාධිය පිරිනැමුවේ ය.

සමකාලීන ගිහි පැවිදි ප්‍රවීණ වියතුන්ගේ සහා මැද වැඩ හිඳ උදාර ජාතික මෙහෙවරක නිරත වීමට ද උන් වහන්සේට අවස්ථාව ලැබුණි. අධ්‍යාපන ග්‍රන්ථ ප්‍රකාශන මණ්ඩලය, ශ්‍රී ලංකා විශ්වවිද්‍යාල උත්තර සභාව, ශ්‍රී ලංකා සාහිත්‍ය මණ්ඩලය, රාජ්‍ය ලේඛනාගාර මණ්ඩලය, සිංහල ශබ්දකෝෂ උපදේශක මණ්ඩලය, රාජකීය ආසියාතික සංගමය ආදී ජාතික වශයෙන් අතිශයින් වැදගත් මණ්ඩල හා ආයතනවල උපදේශකවරයකු හා සහිතයකු වශයෙන් කටයුතු කිරීමේ භාග්‍යය ද එතුමාට හිමි විය.

එඩ්මන්ඩ් පීරිස් රදගුරුතුමාගේ ආගම් පිළිබඳ සංකල්පය ඉතා පුළුල් එකක් විය. ආගමික සහජීවනය ඉහළින් ම අගය කළ එතුමා සෑම ආගමක ම සංස්කෘතික හරයන්ට ගරු කළේ ය. වියත් බෞද්ධ භික්ෂූන් ඇසුරු කරමින් නිතර ම ආගම්වල පොදු ගුණාංග පිළිබඳව සාකච්ඡා කළේ ය.

එතුමාගේ රදගුරු පදවි අභිෂේක උත්සවය ඊට සහභාගි වූ බෞද්ධ භික්ෂූන් වහන්සේලාගේ කසාවතින් බැබළුණු බව සඳහන් වීමෙන් මේ සම්බන්ධතාවේ ස්වභාවය පැහැදිලි වෙයි. සිංහලයකු වශයෙන් ජාතිකාභිමානයෙන් ඔද වැඩි ගිය එතුමාණෝ සිංහල භාෂාව හා සංස්කෘතිය නගා සිටුවීමට පුරෝගාමී මෙහෙවරක් කළහ. කිතු දහම හා සිංහල සංස්කෘතිය සංකේතවත් කරමින් තම රදගුරු ලාංඡනය ලෙස කුරුසයක් අතින් ගත් සිංහයකු යොදා ගත්හ. මෙරට කතෝලික සංස්කෘතිය කිතු දහමේ හා සිංහල සංස්කෘතියේ සංකලනයක් විය යුතු බව විශ්වාස කළ එඩ්මන්ඩ් පීරිස් රදගුරුතුමා එය ගොඩ නැගීමට මුල් තැන දී කටයුතු කළේ ය. හලාවත රදගුරු පදවියට පත් වීමෙන් පසු කතෝලික වත් පිළිවෙත් හැකි තාක් දුරට දේශීය හා ජාතික ලක්ෂණ ඇතිව සකස් කිරීමට එතුමා උත්සාහ කළේ ය.

එතුමාගේ උත්සාහයේ ප්‍රතිඵලයක් ලෙස මෑත භාගයේ දී කතෝලික සංස්කෘතිය තුළ දේශීය සංස්කෘතික ලක්ෂණ ඉස්මතු වන්නට පටන් ගෙන ඇත. විවාහ මංගල අවස්ථාවන්හි ජයමංගල ගාථා ගායනය හා මඟුල් පෝරුව කතෝලික ආගමට හා ආකල්පයන්ට ගැළපෙන අයුරින් සකස් කොට පවත්වනු ලැබේ. ගොක් රැන, පුන්කලස, මඟුල් බෙර, වාරිත්‍රානුකූල පොල් තෙල් පහන් දැල්වීම, උඩරට පහතරට නැටුම් ආදී සංස්කෘතික අංග කතෝලික උත්සව අවස්ථාවන්හි දී යොදා ගන්නා ආකාරය දක්නට ලැබේ.

මානව දයාවෙන් පිරිපුන් මනසින් යුතු වූ එතුමා දිළිඳුකම, නූගත්කම හා සමාජ විෂමාවාර හේතුවෙන් අසරණ වූවන්ට පිහිට වීම සඳහා පදවියට අයත් ප්‍රදේශයේ විවිධ වැඩසටහන් ක්‍රියාත්මක කළේ ය. පාසල් නො යන දිළිඳු ළමුන් සඳහා වූ පුත්තලමේ මුත්තුකුමාර නිවාසය ආරම්භ කිරීම එබඳු සත් කාර්යයකි. මාවතගම, පොල්ගහවෙල, කුලියාපිටිය ආදී ප්‍රදේශවල අනාථ දරුවන් සඳහා ළමා නිවාස ඉදි කිරීම ද ලංසිගම මහලු නිවාසය ඉදි කිරීම ද අසරණයන් වෙනුවෙන් එතුමා විසින් කරන ලද මෙහෙවර පිළිබඳ කදිම සාක්ෂි වෙයි. අධ්‍යාපනය පිළිබඳව විශේෂ උනන්දුවක් දැක් වූ රදගුරුතුමා ප්‍රදේශයේ එවක පැවති පාසල් වැඩි දියුණු කළ අතර එතුමාගේ මහත් පරිශ්‍රමයෙන් ආරම්භ කළ මාරවිල ශාන්ත සේවියර් විදුහල ප්‍රදේශයේ ප්‍රමුඛ විද්‍යායතනයක් බවට පත් කළේ ය.

ජාති ආගම් භේදයකින් තොරව පොදු ජන හිත සුව පිණිස ඇප කැප වී කටයුතු කළ මේ උතුම් මානව හිතවාදියාණෝ පදවියෙන් විශ්‍රාම ගැනීමෙන් අනතුරුව ජීවිතයේ සැදෑ සමය ගම්පහ සිරිකුරුස කන්‍යාරාමයේ විවේක සුවයෙන් ගත කොට 1989 සැප්තැම්බර් මස 4 වන දා ස්වර්ගස්ථ වූහ.

පඬුදෙකි වියත් බුදු සවුචන් ඇසුරු	කළ
තවුසෙකි සිසිල් ගුණයෙන් හද සුවද	කළ
කුමරෙකි කිතු සසුන් රජගෙහි ලත්	කිරුළ
බලයෙකි මෙවන් දන ඉපැදුම රටට	හෙළ

- අරීසෙන් අහුබුදු

අරත් පැහැදිලි කිරීම

අගරදගුරු	අගරදගුරු පදවියක් ලෙස නම් කරන ලද ප්‍රදේශයක ප්‍රධාන පූජකවරයා. ගෞරව නාමයකි. උදා: කොළඹ අගරදගුරුතුමා
රදගුරු	රදගුරු පදවියක් ලෙස නම් කරන ලද ප්‍රදේශයක ප්‍රධාන පූජකවරයා. ගෞරව නාමයකි. උදා: හලාවත රදගුරුතුමා
පූජාත්වරය	පූජක භාවය
දෙව් සත් සල	දේව ශාස්ත්‍ර ශාලාව (සෙමනේරිය); පූජකවරුන් පුහුණු කරන අධ්‍යාපන ආයතනය
මීසම	පදවි ප්‍රදේශයක් තුළ එක් පාලන ඒකකයක්
රදගුරු අභිෂේක උත්සවය	අදාළ පුද සිරිත් සමග පදවිය සංකේතවත් කරන ශීර්ෂ පලඳනාව, රතු පාට බඳ පටිය, සැරයටිය, මුදුව ආදිය සහිතව කරන උත්සවය
මද නල	සෙමින් හමන සුළඟ
අනුස්මරණය	සිහි කිරීම
පියෙසට	ප්‍රදේශයට
මතු නො ව	පමණක් නො ව
වියෝව	වෙන් වීම

ද්විතීයක අධ්‍යාපනය	6 ශ්‍රේණියේ සිට විශ්වවිද්‍යාල ප්‍රවේශය දක්වා අධ්‍යාපනය
ප්‍රකට	ප්‍රසිද්ධ
ස්වර්ගස්ථ	මරණයෙන් පසු දෙවිලොව උපත ලැබීම
අභිනව	අලුත්
පෙරදිග	නැගෙනහිර
අපරදිග	බටහිර
හසල	මනා ලෙස පුරුදු පුහුණු කළ
ප්‍රාඥයකු	ප්‍රඥාව ඇත්තකු
භාෂා ඥානය	භාෂා දැනුම
රුකුලක්	උදව්වක්
අවධියේ	කාලයේ, යුගයේ
ප්‍රවීණ	නිපුණ, දක්ෂ
සහජීවනය	සහයෝගයෙන් ජීවත් වීම
සංකලනයක්	මනා එකතුවක්
සත් කාර්යයක්	යහපත් කටයුත්තක්
පරිශ්‍රමයෙන්	වෙහෙස වීමෙන්

අවබෝධය

පහත සඳහන් ප්‍රශ්නවලට පිළිතුරු ලියන්න.

1.
 - i. භාෂා දැනුම එතුමාට මහත් රුකුලක් වූයේ කුමක් සඳහා ද?
 - ii. එතුමා විසින් සොයා ගෙන එළි දැක්වූ අප්‍රකට ග්‍රන්ථය කුමක් ද?
 - iii. එතුමා තම රඳගුරු ලාංඡනය ලෙස යොදා ගත්තේ කුමක් ද?
2. එඩ්මන්ඩ් පීරිස් රඳගුරුතුමා හලාවත පදවියෙහි රඳගුරුවරයා ලෙස පත් වීමේ ඇති විශේෂත්වය කුමක් ද?
3. උගතුන් අතර උගතකු වූ එතුමාගේ ජාතික මෙහෙවර පිළිබඳව ඉදිරිපත් කළ හැකි සාක්ෂි මොනවා ද?

4. එතුමාගේ චරිතයෙහි ඔබ හඳුනා ගත් ආදර්ශයට ගත හැකි විශේෂ ලක්ෂණ මොනවා ද?
5. කතෝලික සංස්කෘතිය දේශීයත්වයට පත් කිරීමට එඩ්මන්ඩ් පීරිස් රඳගුරුතුමා ගත් පියවර මොනවා ද?

ක්‍රියා පද

කිරීමක් හෝ සිදු වීමක් හෝ විඳීමක් හෝ ගැන කියැවෙන පද ක්‍රියා පද ලෙස ඔබ 6 ශ්‍රේණියේ දී හඳුනා ගෙන ඇත. එහි දී ක්‍රියා පදවල කාල හේදය, පුරුෂ හේදය, වචන හේදය ගැන ද හදාරා ඇත. තව දුරටත් ක්‍රියා පද සම්බන්ධ බෙදීම් ගැන මෙහි දී අවධානය යොමු කෙරේ.

ක්‍රියා පදවල මූලික බෙදීම් දෙකක් ඇත.

1. අවසාන ක්‍රියා
2. අනවසාන ක්‍රියා

අවසාන ක්‍රියා

වාක්‍යයක ආබ්‍යාතය ලෙස යෙදෙන්නේ අවසාන ක්‍රියාව යි. පහත දැක්වෙන උදාහරණ දෙස බලන්න.

- අක්කා මල් නෙළයි.
- ළමයි වතුරට පනිති.
- මල්ලී සඳ දෙස බලයි.
- ගොවියෝ ගොයම් කපති.

මෙම වාක්‍යවල තද කළු අකුරින් දැක්වෙන පද වාක්‍යයේ අවසානය දක්වන ක්‍රියා පද ලෙස යෙදී ඇත. මේ නිසා ඒවා අවසාන ක්‍රියා ලෙස හැඳින්වේ.

අනවසාන ක්‍රියා

වාක්‍යයක ඇතුළත් වන ආබ්‍යාතය ලෙස නො යෙදෙන ක්‍රියා අනවසාන ක්‍රියා ලෙස හැඳින්වේ. එබඳු ක්‍රියා පද වර්ග දෙකක් පිළිබඳව මේ පාඩමේ දී ඉගෙන ගනිමු.

- i. මිශ්‍ර ක්‍රියා
- ii. පූර්ව ක්‍රියා

මිශ්‍ර ක්‍රියා

අවසාන ක්‍රියාව සමග සිදු වන තවත් ක්‍රියාවක් වේ නම් එය මිශ්‍ර ක්‍රියාවක් ලෙස හැඳින්වේ.

උදා : අක්කා මල් නෙළමින් වට්ටියට එකතු කළා ය.
 ළමයි වතුරට පනිමින් සෙල්ලම් කළහ.
 මල්ලී සඳ දෙස බලමින් සිනාසෙයි.
 ගොවියෝ ගොයම් කපමින් කවි කියති.

මෙම වාක්‍යවල යෙදී ඇති නෙළමින්, පනිමින්, බලමින්, කපමින් යන ක්‍රියාවලින් වාක්‍යයේ අවසානයක් ගැන නො කියැවේ. අවසාන ක්‍රියාව සමග කළ වෙනත් ක්‍රියාවක් ගැන කියැවේ. ඒවා මිශ්‍ර ක්‍රියා නම් වේ.

පූර්ව ක්‍රියා

අවසාන ක්‍රියාවට පෙර සිදු වූ හෝ සිදු කරන ලද හෝ ක්‍රියා පූර්ව ක්‍රියා නම් වේ.

උදා : අක්කා මල් නෙළා වට්ටියට එකතු කළා ය.
 ළමයි වතුරට පැන සෙල්ලම් කළහ.
 මල්ලී සඳ දෙස බලා සිනාසුණි.
 ගොවියෝ ගොයම් කපා කමතට අදිති.

මෙම වාක්‍යවල යෙදී ඇති නෙළා, පැන, බලා, කපා යන ක්‍රියා පදවලින් ද වාක්‍යයේ අවසානයක් නො කියැවේ. අවසාන ක්‍රියාවට පෙර කර්තෘ විසින් කොට නිමවන ලද ක්‍රියා පූර්ව ක්‍රියා නම් වේ.

ඉහත වාක්‍යවල යෙදී ඇති ක්‍රියා පද මෙසේ වගු ගත කළ හැකි ය.

අවසාන ක්‍රියා	මිශ්‍ර ක්‍රියා	පූර්ව ක්‍රියා
නෙළයි	නෙළමින්	නෙළා
පනිති	පනිමින්	පැන
බලයි	බලමින්	බලා
කපති	කපමින්	කපා

ඇතැම් විට පූර්ව ක්‍රියාවක් ද්විත්ව වූ විට (දෙවරක් යෙදෙන විට) මිශ්‍ර ක්‍රියා අර්ථය ගෙන දෙයි.

උදා : නෙළ නෙළා = නෙළමින් පැන පැන = පනිමින්
 බල බලා = බලමින් කප කපා = කපමින්

ලිඛිත අභ්‍යාස

1. පහත දැක්වෙන ඡේදයෙහි යෙදී ඇති මිශ්‍ර ක්‍රියා පද සහ පූර්ව ක්‍රියා පද පහ බැගින් සොයා ලියන්න.

කෙත් වතු පසු කොට, වන රොදක් මැදින් ඇද්දා වූ ලණු පටක් සේ කෙළින් පිහිටි පාරකට බැස්සා වූ සේනාවගේ පෙරමුණ ගමන් කරන ගැල් පැද්දෙන හඬ අසා නින්දෙන් අවදි වූ වඳුරෝ කෑ-කෝ ගසමින් ගසින් ගසට පැන පලා යෙති. වන හිස එළිය කරමින් පියැඹූ කණමැදිරියෝ වඳුරන් පැනීමෙන් පාත් වී උස් වන අතු වල හැපී ගිනි පුපුරු හැළෙන්නාක් මෙන් තණ කොළ වසමින් බිම වැටී, රත් පලසක වතළ මැණික් මෙන් බබළති. වඳුරන්ගේ පෙරළියෙන් බිය ගත් මුවෝ, ගෝන්නු, වල්ඌරෝ වන රොද බිඳිමින් පලා යෙති... බෙර දවුල් වැයීමක් නැතත් සේනාවෙහි ඇතැමෙක් ගී-සින්දු කියති... තවත් එකෙක් බොරු කථා ගොතා කියමින් අන්‍යයන් සිනස්සයි...දේදුන්තෙහි සියලු පැහැ එක් කොට ගෙන හිරු රැසින් අනා කළ දේට නිගා කළ, විසිතුරු පැහැයෙන් බබළන සිනිඳු පියාපත් ඇති සමනලයෝ, වන මල් පඳුරුවලට වඩාත් ළංව අහසේ පියාඹති. ගල් බැඳ කැටයම් කරන ලද රත් කෙවෙහි පොකුරක් වැනි, හීන් වන මල් පොකුරකට පාත් වී, පියාපත් සෙමින් උස් පාත් කරමින් මල් පැණි උරන සමනලයකු දකින හුනෙක් සෙමින් බඩ ගා-ගොස් උභ දෙසට පනියි. හුනාට අසු නො වන සමනලයා, හිරු රැස් හා මිශ්‍රව අතුරුදහන් වන්නාක් මෙන් වහා පියාඹා පලා යේ. ඇත පිහිටි වෙල් යායවල කොක්කු, කොරවක්කු, ගැල් පැද්දෙන හඬින් බියව අහසට නැඟ, දුනු දියෙන් ගිලිහුණ ඊයක වේගයෙන් ඉවත පියාඹති. මඩෙහි ලැග උන් මී හරක් නැඟී සිට දෙකන් උඩ හිඳුවා ගෙන, ගමන් ගත් සේනාව දෙස විස්මයෙන් මෙන් බලති. ඇතැම් ගවයෙක් මඩ වගුරු කලඹ කලඹා දුවයි.

රෝහිණි, මාර්ටින් වික්‍රමසිංහ

ii. පහත සඳහන් ඡේදයෙහි හිස් තැන් පිරවීමට සුදුසු පූර්ව ක්‍රියා පද වරහන් තුළින් තෝරා ඡේදය සම්පූර්ණ කොට ලියන්න.

“තාත්තා උදෙන් ම කුඹුරෙහි ලියදිවලට වතුර වක්කඩවල් ගෙදර ආවේ ය. කරෙහි වූ උදැල්ල බිම හිසෙහි වූ තොප්පිය අතට ළිඳ ළඟට වට පිට තොප්පිය දෙහි ගසෙහි ළිඳෙන් වතුර ඇඟ සේදුවේ ය. රෙදි වැලෙහි අම්මා ද ළිඳ ළඟට ආවා ය.”

(සෝදා, තබා, බලා, බැඳ, හරවා, ගෙන, එල්ලා, වනා, ඇද, ගොස්)

iii. පහත සඳහන් ඡේදයෙහි හිස්තැන් පිරවීම සුදුසු මිශ්‍ර ක්‍රියා පද වරහන් තුළින් තෝරා ඡේදය සම්පූර්ණ කොට ලියන්න.

දෙතුන් දිනක සිට තද වැසි පැවතිණි. පෙරදිග සිට ආ සුළඟ වේගයෙන් හමා ගියේ ය. දිවා රැ ඇති වූ කුණාටු නිසා බට පඳුරු ‘සිරි සිරි’ පැවතිණි. බට පඳුරුවල මුදුන් කෙළවරවල් පොළොව සිඹින්නට විය. අහසේ ඉඩක් නැති තරමට වලාකුළු ගොඩ ගැසිණි. විටින් විට කලින් පැවතුණාට වඩා අඳුර පැවතිණි. ඇත අහසේ කොහේ දෝ තැනක සුර අසුරන්ගේ මහා සංග්‍රාමයක් ඇරඹී ඇති ලෙසක් පෙනේ.

දෙවියන් එවන ගිනි ගෙන දැවෙන හෙණ සැර, ගිනි ඇසි පිය හෙළන නිමේෂයකින් කාල වර්ණ සතුරු සේනාව සුනු විසුනු කර දමන නමුත් එයින් විනාශ නො වූ සතුරෝ කාලවර්ණ සෙවණැලිවලින් අහසත් පොළවත් සැරි සරති.

දිවා රැ ‘විරි විරි’ හඬ නො කඩවා පැවතිණි. ගංගාවේ දිය වැඩිවෙමින් පැවතිණි. මේ ටිකට කොපමණ ගෙවල් දොරවල් කැඩී බිඳී ගොස් ඇද්ද? ගොඩ බිම සැම තැන ම ඇති ජලයත් ගංගාවේ ජලයත් එකට එකතු වී තිබිණි. ගව මහිෂාදීහු ගස් යට ද, බට පඳුරු යට ද ගෙම්ඳුල්වල ද හොඳට ම සිටිති. ඇසෙන් නේ කුණාටුවේ හඬත් එක දිගට ම වහින හඬත් පමණි. අපු පිලට අවුත් වහ වහා තෙමුණු හිසකෙස් දුර්ගා සමග කථා කළේ ය.

(අඳුරු කරමින්, සන වෙමින්, වසිමින්, පිස දමමින්, තෙමෙමින්, පිට කරමින්, හඬ දෙමින්, දුවමින්)

මාවතේ ගීතය, වින්තා ලක්ෂ්මි සිංහාරවිචි